

ستونهای ساختمان

ستونهای یک ساختمان، نیروهای قائم اعمال شده از طریق طبقات را به فونداسیون منتقل می کنند، ستونها می تواند هم در فشار و هم در کشش عمل کنند. گیردار کردن ستونها و همچنین اعمال بارهای خارج از مرکز باعث بوجود آمدن لنگر خمشی در ستونها می شود، ولی گیرداریهای اتفاقی و خروج از مرکزیت های جزئی تنشهای اندکی در اعضا بوجود می آورند که در طراحی لحاظ نمی شوند.

ستونهای بر اساس معیار کمانش طراحی می شوند. در صورتیکه کمانش در دو جهت رخ دهد، جهتی که دارای سختی کمتر است، باید مور توجه قرار گیرد. اقتصادی ترین مقطع برای ستونها، آنهایی هستند که دارای ممان اینرته ساوی در دو جهت می باشند. مقاطع خیلی لاغر در صورتی می توانند در طراحی مورد استفاده قرار گیرند که در مرحله ساخت، بتوان آنها را در فاصله بین کفهای ساختمان، به طور مناسب مهاربندی کرد.

۳-۱-۱ انواع مقاطع مناسب به عنوان ستون

نیمرخهای بسیار متنوعی در ساخت ستونها مورد استفاده قرار می گیرند. ظرفیت باربری ستون به ابعاد و مشخصات مقطع و نوع فولاد مصرفی بستگی دارد. ستونهای فولادی گاهی بصورت اعضای مرکب ساخته می شوند. ستون مرکب به شکلی ساخته می شود که باعث افزایش مقاومت ستون در برابر کمانش می شود. اعضای که تحت اثر نیروی کششی قرار دارند، نیازی به تقویت در برابر کمانش ندارند.

بهتر است به سبب سهولت نصب تجهیزات داخلی ساختمان و عملیات نازک کاری مانند پوشش ستونها، دیوارهای جدا کننده و سقفهای کاذب، ستونها در طبقات مختلف، با ابعاد خارجی ثابت طراحی شوند. به کار بردن مقاطع لوله‌ای و یا قوطی شکل با ضخامت ورق متغیر و یا استفاده از فولادها با مقاومت مختلف، می تواند راه حل مناسبی جهت این مسئله باشد.

در ادامه نمونه‌های مقاطع مناسب برای ستون آورده شده است.

۳-۱-۲ مقاطع I شکل

این مقاطع پرمصرف ترین شکل برای ستونها می باشد. مقاطع I شکل جهت اتصال تیرها در هر دو جهت بسیار مناسب است. مقاطع IPE برای بارهای سبک، مقاطع IPB برای بارهای سنگین، مقاطع نورده شده می تواند، بوسیله ورقهای جوش شده در دو طرف بالها تقویت شود (مقاطع مرکب). برای بارهای بسیار سنگین می توان از ستونهای مرکب ساخته شده بوسیله ورق استفاده کرده، ضخامت این ورقها متناسب با بار اعمال شده به ستون می باشد.

۳-۱-۳ مقاطع سازه‌ای چهارگوش

این مقاطع برای انتقال بارهای سنگین و یا ستونهای با خمش دو محوره و طولهای بلند مناسب است. همچنین این مقاطع دارای ظاهر مناسبی در نما می باشند یکی از این مقطعه‌ها

مقطع IPB می باشد. مقطع IPB می تواند با ورقهای جوش شده به بالها بصورت یک مقطع قوطی شکل تبدیل شود.

مقاطع قوطی شکل می تواند بوسیله ورق ساخته شود که در طبقات مختلف ضخامت ورقها قابل تغییر است. از دیگر این مقاطع می توان به ستونهای فولادی مربعی و مستطیلی توپر اشاره کرد که ستونهای فولادی مربعی و مستطیلی توپر، دارای حداقل هزینه ساخت بوده و فضای بسیار کمی را اشغال می کنند و موجب استفاده بهینه از فضای ساختمان می شود.

همچنین از مقاطع قوطی شکل ساخته شده از دو ناودانی نیز استفاده می شود که این مقطع برای استفاده در ستونهای فرعی مناسب است، زیرا سطح مقاطع آنها قابل تغییر نیست و جوش دادن ورقهای تقویتی داخلی برای تغییر سطح مقطع نسبتاً دشوار است.

۳-۱-۴ ستونهای صلیبی شکل

از ستون شامل چهار عدد مقطع نبشی که گاهی برای حفظ زیبایی ظاهری انتخاب می شوند و برای ستونهایی که در محل تقاطع دیوارهای جدا کننده قرار دارند، بسیار مناسب است. جهت تقویت این ستونها می توان در بین نبشی ها از ورقه های فولادی با ضخامت های متغیر استفاده کرد.

جهت انتقال بارهای نسبتاً بزرگ دو جهته می توان از مقاطع حاصل از دو مقطع I شکل متعامد استفاده کرد.

۳-۱-۵ مقاطع توخالی

مقاطع قوطی شکل نورد شده ساختمانی مستطیلی یا مربعی، مقاطع لوله‌ای که از لحاظ سازه‌ای بسیار مناسب هستند: زیرا در تمام جهات ممان اینرسی مساوی دارند. با تغییر سطح مقطع و ضخامت لوله، می‌توان سطح مقطع مناسبی جهت نیروی موجود در ستون بدست آورد.

۳-۱-۶ ستونهای مرکب با بست موازی

چنین مقاطع جهت ستونهای ساختمانهای صنعتی و همچنین ستونهای ساختمانهایی که تیر باید به بالهای ستون متصل شود (اتصال خورجینی) بسیار مناسب است. همچنین عبور تأسیسات از داخل این ستونها مقدور می‌باشد. اجزاء ستون باید در فواصل مناسب بوسیله ورق به یکدیگر متصل شوند تا از کمانش آنها جلوگیری شود.

الف) ستون شامل دو ناودانی با بست موازی

ب) ستون شامل دو مقطع I شکل با بست موازی

ج) ستون شامل چهار مقطع نبشی، که برای انتقال بارهای سبک مناسب است

۳-۲ ستون گذاری

ستونهای که در اسکلت کار گذاشته شده‌اند همگی از نوع Box می‌باشند، توسط جوش سرتاسری تهیه شده‌اند در محل تغییر. مقطع ستونها توسط ورقهای اتصال و همچنین با خم کردن ورقها اختلاف مقطع در محل اتصال پر شده است تمامی جوشکاری توسط الکتروود Exa60 انجام شده سپس در طول ستون توسط نبشی‌ها و خال جوش پله کانی برای بالا رفتن از ستون جهت انجام جوشکاری و یا تیرریزی در ارتفاع تعبیه شده برای ستون گذاری

با استفاده از جرثقیل ۷۰ تن، با طول دکل ۵۴ متر عملیات آغاز شد کلیه ستونها طبق نقشه‌های اجرای روی بدنشان توسط رنگ و شماره مشخصی مثل C_3, B_2, A_1 و غیره نوشته شده و طبق نقشه‌ها در محل خود قرار داده شد. قبل از بلند کردن ستونها با استفاده از گونیا هم مرکز بودن انتهای ستونها و کاملاً افقی بودن آنها اندازه‌گیری شد و در مواردی با استفاده از ورق آغشته به رنگ که در ته ستونی فشرده می‌شد که اگر تمام مقطع ستون یکنواخت رنگ می‌گرفت ستون تراز افقی بود این امر تعیین می‌شد. اگر تراز ستون تأیید نمی‌شد توسط برش گاز انتهای آن بریده می‌شود تا به حالت همسطح برسد. برای ستون‌گذاری ابتدا از ستونهای کناری شروع گردید تا هم حائلی برای دیوار مجاور باشد و هم فضا برای تخلیه ستونها در وسط محیط کارگاه باقی بماند در داخل Box ستونها قطعه ای جهت اتصال زنجیر و قلاب جرثقیل قرار داده شده بود که با اتصال زنجیر ستون برای بلند کردن از سر به وسیله جرثقیل آماده می‌شد .

برای شروع کار ابتدا جرثقیل در محل مناسبی قرار گرفت به گونه‌ای که دسترسی به تمامی نقاط کارگاه بخصص محل قرارگیری ستونها را داشته باشد و سپس توسط جکهای هیدرولیکی مخصوص، ماشین در جای خود ثابت شد و جرثقیل کار خود را شروع کرد. توسط تکنیسین آن که به راننده با علامت فرمان می‌داد قلاب و زنجیر به ستونها یکی یکی متصل شده و آن را بلند می‌کرد در محل قرارگیری ستونها با گچ، محل دقیق قرارگیری

ستون روی بیس پلیت مشخص گردیده و پس از قرارگیری ستونها در محل خود دور تا دور پای ستون به صفحه ستون جوش می‌شد.

قبل از عمل جوشکاری با شاقول گیری از تراز بودن ستون اطمینان بعمل می‌آمد در پایان جوشکاری کارگر جوشکار توسط پله کان درست شده در دیوار ستونها که با استفاده از نبشی‌ها تهیه شده بود خود را به بالاترین نقطه رسانیده در زنجیر و قلاب جرثقیل را آزاد می‌کرد و با آویزان شدن به آن به زمین می‌رسید این عمل برای تمام ستونهای موجود به دقت انجام شد و پس از پایان کار جوش نبشی‌ها و سخت‌کننده‌های پای ستونها مطابق نقشه‌های اجرائی در محل دقیق آنها انجام شد تا پایداری ستونها در جای خود کامل شود.

بوم و جرثقیل بهنگام بلند کردن ستونها ممکن است که قوس بردارد و این بخاطر این است که جرثقیل تحت زاویه مشخصی می‌تواند مقدار بار مشخص را بلند کند و اگر بار بیشتری بر دارد باعث واژگونی آن می‌شود.

۳-۲-۱ اجرای ستونهای کناری - خاکبرداری و مهار دیوار همسایه

در این مرحله برای اجرای ستونهای کناری باید خاکهای باقیمانده در کنار دیوار شمالی برداشته شود ولی برای اطمینان از عدم ریزش دیوار همسایه، ابتدا توسط کارگران تونلها در محل قرارگیری ستونهای کنده شده پس از دسترسی صفحه به ستونها و اجرای ستونهای

کناری و اتصال تیرهای اصلی جهت استحکام قاب خاکهای باقیمانده بین دو ستون توسط کارگران کنده و از محل خارج شد.

پس از اجرای قاب تصمیم بر آن شد که قسمتهای بالائی دیواره هم توسط پشت بندهای فلزی مهار شود که برای اینکار از پروفیل آهن استفاده شد که به الوارهای چوبی که به دیوار تکیه داده شده بود متصل شد و در سوی دیگر به تیرهای اصلی قاب سازه جوش داده شد. البته شیوه دقیق و صحیح اینکار اینست که بلافاصله پس اجرای ستونها الوارهای دایره‌ای توسط گوه‌های چوبی به جهت عمود بر امتداد ستونهای دیوار همسایه را در حد فاصل دو ستون مجاور ساختمان همسایه حفظ کند و یا در صورت استفاده از پشت‌بند باید در محل اتصال آن به ستونهای ساختمان همسایه مشخص شود و وزن سازه همسایه از آن نقطه به بالا محاسبه شده و پروفیل پشت بند برای آن نیرو مثل ستون طرح شود و سوی دیگر آن روی خاک رها نشود بلکه با اجرای پی کوچک بتنی زیر هر کدام پایه آن محکم باشد .

۳-۲-۳ نحوه اتصال ستون به بیس پلیت

از آنجائی که تنش مجاز در فولاد خیلی بیش تر از تنش مجاز در بتن می باشد نیروی متمرکز شده در ستون باید از طریق صفحات توزیع نیرو به فونداسیون منتقل شود تا تنش به وجود آمده در بتن فونداسیون از مقدار مجاز آن تجاوز نکند توزیع تنش واقعی در صفحه زیر ستون دارای مقدار نسبتاً ناچیزی در گوشه ها و مقدار بسیار زیادی به وسط می باشد. برای مقابله با این تنش خمشی ایجاد شده در صفحات زیر ستون یا از طریق افزایش ضخامت صفحه انجام می شود برای مقابله با نیرو کششی و برش با استفاده بولت های که میله گرد هائی با ضخامت بالا مثل ۲۳ و به شکل L می باشد و بالای آنها را رزوه کرده اند استفاده می کنند هنگامی که لنگر خمشی حول محور X داشته باشیم اگر از بولت در محور Y استفاده کنیم اتصال لولا به وجود می آید. برای ایجاد اتصال صلب بولتها در چهار گوشه و همچنین در محور Y ها می گذاریم. در محاسباتی که برای صفحه بیس پلیت می شود ضخامت این صفحه خیلی می شود، مثلاً چیزی در حدود ۱۰ تا ۱۲ سانتی متر می باشند. و چون ورق با این ضخامت در بازار کم یا اصلاً موجود نمی باشد می توانیم از ورق های سخت کننده استفاده کرد که کار این سخت کننده اتصال بین ستون و صفحه بیس پلیت و کاهش ضخامت صفحه بیس پلیت می باشد. در بعضی از کارگاه نیز برای اینکه تنش را کاهش دهند با ورقی دور تا دور بیس پلیت را تا ارتفاعی می پوشانند.

۳-۲-۴ اتصال ستون به ستون

طول قطعات نورد شده استاندارد عموماً به ۱۲ متر محدود می‌شود ستونها خیلی سنگین و ستونها مرکب را باید در قطعات کوچکتر ساخته و به محل نصب منتقل کرد تا وزن و ابعاد آنها از ظرفیت جرثقیل بیشتر نشود بنابراین دو قطعه ستون باید با روش مناسب به هم متصل شوند همچنین در یک سازه فولادی ممکن است به دلایل مختلف مانند تغییر بعد مقطع ستون در طبقات مجبور به ساخت اتصال ستون به ستون باشیم در اتصال ستون به ستون برای اطمینان از روی هم قرار گرفتن دقیق قطعات ستون و انتقال مناسب بار وصله‌هایی در دو انتهای ستون به صورت عمود بر خط مرکز ستون قرار می‌گیرد در اتصال ستون‌هایی که بار نسبتاً کمی را منتقل می‌کنند برش معمولی کفایت می‌کند ولی برای ستونها با بار بیشتر محل اتصال باید بصورت دقیق تراشکاری شود طبق بعضی از آئین‌نامه‌های اجرائی بخشی از بار در محل اتصال ستون به ستون می‌تواند بوسیله تماس مستقیم دو قطعه ستون منتقل شود و بقیه بار از طریق اتصالات مناسب تعبیه شده منتقل می‌شود، ولی در هر صوت نیروی کشی و لنگر خمشی موجود در ستون باید توسط اتصالات

مناسب انتقال یابد برای تغییر بعد در طبقات سازه از دو روش برای این کار استفاده شد یکی که دارای تغییر بعد زیادی نبوده در اینجا با کم کرد ضخامت ستون و گشاد کردن انتهای آن ستون در روی ستون قرار گرفت و با جوش اتصال پیدا کرد و بعد به وسیله تسمه‌هایی در دو طرف ستون که جوش داده می‌شوند اتصال کامل شد.

تغییر بعد دوم ستون در ۲ طبقه بالائی بود و به روش بالا نمی‌شد استفاده کرد، بدلیل اینکه تغییر بعد خیلی زیادی وجود داشت برای این متغیر بعد از صفحه بیس پلیت استفاده شده که مانند اتصال ستون به پی در باشد در این روش صفحه فلزی را به ستون زیرین جوش می‌دهیم .

۳-۳ تیرها

۱-۳-۳ انواع مقاطع تیرو شاه تیر

تیر با مقطع I شکل نورد شده، هم از لحاظ اقتصادی و هم از جهت شکل مقطع بهترین فرم برای تیرهای اصلی و فرعی ساختمان می‌باشد، ولی همیشه امکان استفاده از مقاطع نورد شده مناسب وجود ندارد. لذا باید از تیر و ورقه‌ای ساخته شده استفاده کرد. تیرهای بال پهن در ساختمانها با تعداد طبقات متوسط کاربرد زیادی دارند. یک تفاوت عمده بین تیرهای نورد شده و تیر ورقها وجود دارد، مقاطع نورد شده اقتصادی‌تر بوده و به طور کلی بر مقاطع

ساخته شده ترجیح داده می‌شوند، زیرا مقاطع ساخته شده، دارای هزینه ساختن نسبتاً زیاد و وزن واحد طول بیشتری می‌باشد.

الف- مقطع I شکل

مقطع INP که یکی از مقاطع سبک است و به عنوان تیرهای فرعی ساختمان کاربرد دارد.

مقطع IPE، از پرمصرف‌ترین مقاطع سازه‌های فولادی است. به دلیل وجود جان نازک و بالهای موازی این تیر بسیار اقتصادی است و قابلیت نصب راحت و مناسبی دارد.

مقاطع IPB که از جمله مقاطع مناسب برای تحمل بارهای سنگین محسوب می‌شود. بخاطر داشتن بالهای پهن، دارای سختی قابل توجه در دو جهت می‌باشند و از آنها به عنوان تیرهای اصلی استفاده می‌شود. در مواردی که ضخامت سقف محدود باشد، می‌توان از صفحات تقویتی در محل ممان ماکزیمم استفاده کرد.

ب- تیر با مقطع ناودانی

مقاطع ناودانی نیز، می‌توانند کاربرد زیادی به عنوان تیرهای کناری ساختمان داشته باشند. مقاطع ناودانی بصورت دوبر به عنوان تیرهای اصلی قابل استفاده هستند. مقاطع نورد شده I شکل را می‌توان با یک ناودانی که در روی بال بالایی قرار دارد تقویت کرد. این

تیرها، جهت تیر حمال جرثقیل و همچنین تیرهای لوله‌های تأسیسات قابل استفاده است. مقطع ناودانی می‌تواند بصورت تیر مرکب همراه با ورقهای تقویتی استفاده شود.

ج- مقطع I شکل ساخته شده

در صورتی که مقاطع فلزی نورد شده استاندارد در دسترس نباشند، با در نظر گرفتن عوامل اقتصادی و پارامترهای طراحی، می‌توان تیر ورق بصورت دلخواه با ابعاد متغیر ساخت. در تیر ورق با تغییر ضخامت ورق و با استفاده از تکنیکهای جوشکاری می‌توان مقطع مناسب را بوجود آورد.

د- تیر ورق جوش شده

در تیر ورقهای ساخته شده به منظور جلوگیری از کمزش جان باید از ورقهای سخت‌کننده کافی استفاده شود، علاوه بر آن سخت‌کننده‌های طولی و همچنین ورق تقویت جان در محل تکیه‌گاه نیز در داخل تیر باید نصب شود.

به دلایل مختلف سازه‌ای و معماری تیر، ورقها می‌توانند در محل مورد نیاز خم شوند، در محل خم بوجود آمده از سخت‌کننده‌های شعاعی جهت جذب نیروهای موجود استفاده می‌شود.

و- تیرهای لانه زنبوری

یکی از انواع تیرهای فولادی بهینه و سبک که بوسیله مقاطع نورد شده ساخته می‌شود تیرهای لانه زنبوری می‌باشد. استفاده از این تیرها صرفه‌جویی قابل توجهی را در مصالح مصرفی موجب می‌شود. در صورت ساخت یک تیر بصورت لانه زنبوری ممان اینرسی و مدول مقطع آن افزایش می‌یابد و در نتیجه سختی تیر و ظرفیت مقطع، نسبت به تیر اولیه (که تیر زنبوری از آن ساخته شده) بیشتر می‌شود. به همین دلیل می‌توان میزان فولاد مصرفی را در ساختمان به میزان قابل توجهی کاهش داد.

برای ساخت تیرهای لانه زنبوری ابتدا مقطع تیر نورد شده بصورت زیگزاگ برش داده می‌شود. این کار می‌تواند بوسیله دستگاه برش هوا و یا بوسیله ماشینهای برش اتوماتیک صورت گیرد. با جابجا کردن دو قسمت برش شده، تیر بصورت لانه زنبوری در می‌آید که پس از آن دو قسمت به دقت جوش می‌شوند. فضای بوجود آمده در این تیرها محل مناسبی جهت عبور تأسیسات بوده و دیگر احتیاجی به افزایش ارتفاع سقف و یا تغییر شکل تیر نمی‌باشد.

تیرهای لانه زنبوری به دو روش ساخته می‌شوند. در تیرهای لانه زنبوری می‌توان با نصب ورقهای میانی بین دو قطعه بریده شده، ممان اینرسی و مدول مقطع تیر را تا اندازه مورد نیاز افزایش داد.

در هنگام نصب این تیرها لازم است جان تیر در محل تکیه‌گاه و در زیر بارهای متمرکز با ورق تقویت شود.

در تیرهای لانه زنبوری می‌توان از حفره‌های موجود، جهت عبور تأسیسات ساختمان استفاده کرد. این کار تا حد زیادی باعث کاهش ضخامت سقف می‌شود.

۳-۳-۲ اتصال تیر به ستون

تیرها اعضای هستند که بارهای افقی سقف را به ستون و از ستون به پی منتقل می‌کند به طور کلی در ساختمان کوتاهترین مسیر جهت انتقال بار به فونداسیون انتخاب می‌شود

انتخاب روش مناسب برای ساخت و به کار بردن شبکه‌های تیرهای اصلی و فرعی نقش موثری در مسیر انتقال بار در ساختمان‌های فولادی دارد سیستم تیرریزی و سازه فولادی محل کارآموزی به صورت شبکه شطرنجی بود در این نوع شبکه تیرریزی تیرها در هر دو جهت در دورن سقف قرار گرفته و بار را به ستون منتقل می‌کند در این سیستم سازه‌ای، سقف دارای تیرهای اصلی و فرعی می‌باشد که تیرهای فرعی بارها را در دهانه طولانی‌تری حمل می‌کنند این بارها به تیرهای اصلی منتقل می‌شوند تیرهای اصلی نسبت به تیرهای فرعی بارهای نسبتاً سنگین‌تری را منتقل می‌کنند انتقال بار در سقف‌های کامپوزیت نیز از این طریق صورت می‌پذیرد دال اجرا شده بار را به صورت یکطرفه به تیرهای اصلی در این سازه همگی از تیر ورق می‌باشند و تیرهای فرعی از IPE و تیرهای لانه زنبوری می‌باشد روش تیرریزی شطرنجی باعث می‌شود که مقطع ستون بصورت مربع شکل در آید و در نتیجه باعث می‌شود ممان اینرسی در دو طرف X و Y با هم مساوی باشند و همچنین باعث اجرای راحت عملیات ساختمانی مثل دیوار چینی می‌شود.

۳-۳-۳ اتصال لولا

در اتصال لولا نیروی برشی فقط به وجود می‌آید برای ایجاد اتصال لولا یک نبشی که به ستون جوش داده می‌شود و پس از آن تیر را روی نبشی قرار می‌دهند و آن را به ستون جوش می‌دهند بعد از آن از نبشی دیگری در روی تیر استفاده می‌کنیم این نبشی‌ها همگی باید توسط مهندس محاسب محاسبه شود و باید به همان اندازه محاسبه شده بریده و در جای خود قرار گیرند تا اینکه همه تیرها و ستونها به صورت صاف اندازه‌گیری شده و طبق نقشه معماری اجرای شوند و مشکلی را به وجود نیاورند نبشی بالائی را محاسبه نمی‌کنند و فقط نبشی پائینی را محاسبه می‌کند همچنین طول جوش نیز در این اتصال محاسبه می‌شود در نبشی بالائی فقط بالا و پائین آن جوش داده می‌شود و در نبشی پائینی کناره‌های آن نیز جوش داده می‌شود اگر نیروی وارده زیاد باشد می‌توانیم از لچکی نیز در زیر تیر برای مقاومت آن استفاده کنیم. در بعضی از تیرها نیز نبشی به دو طرف جان جوش داده می‌شود .

۳-۳-۴ اتصال صلب

در اتصال صلب علاوه بر نیروی برشی ممان هم داریم روش‌های مختلفی برای ایجاد اتصال صلب وجود دارد که در زیر به یک نمونه آن اشاره می‌شود یکی از آنها بدین صورت است که ورق در زیر تیر به ستون جوش می‌دهیم این ورق را که انتهای آن با زاویه ۴۵° درجه برش کوچکی می‌دهیم و توسط جوش شیاری به ستون متصل می‌کنیم سپس تیر را در روی آن به صورت شاقولی قرار داده و به صفحه جوش می‌دهیم طول جوش لازم نیز باید محاسبه شود ولی باید حتماً دور تا دور ورق را جوش دهیم بعد در بالای آن نیز ورق را مثل ورق پائین روی تیر جوش می‌دهیم در آخر نیز می‌توانیم با لچکی‌ای در زیر تیر به مقاومت بیشتر آن کمک کنیم.

اتصال صلب دارای خرج بسیار و همچنین مقدار زیادی فولاد می‌باشد نظر مهندسان در کارگاه کارآموزی این بود که می‌توان به وسیله مهاربندهای مناسب ساختمان امن‌تر و

صرفه‌جویی در مصرف فولاد و هزینه برش و جوش و کارگر به طور کلی به علت کمبود جوشکار ماهر و ضعف در اتصال روش خیلی مناسبی در ایران نمی‌باشد و به خاطر همین مسائل در کارگاه از اتصال‌ها صلب استفاده نشد و همگی اتصال تیر به ستون و تیر به تیر از نوع لولا بودند.

۳-۴ مهاربندی در قابهای فولادی

نیروی افقی به وجود آمده توسط بار زلزله و عواملی دیگر به سیستمهای صلب داخلی به قابهای فولادی منتقل می‌شود مهاربندی در دو جهت در ساختمان ایجاد می‌شود. هر چه ارتفاع ساختمان بیشتر باشد نیروها و تغییر شکل‌های ناشی از بارهای جانبی در آن بیشتر است بنابراین مهاربندی در این ساختمانها اهمیت بیشتری دارد.

۳-۴-۱ نظامهای سیستم مهاربندی

سیستمهای مهاربندی برای انتقال نیروی افقی باید حداقل در دو جهت غیرموازی و حداقل در سه محل قرار گیرند تا در برابر نیروهای جانبی عمود بر مقاوم باشند در یک ساختمان با مهاربندی متقارن هر شبکه مهاربندی تنها نیروی افقی موازی با آن شبکه مهاربندی را جذب می‌کند. در ساختمان‌ها با مهاربندی نامتقارن اعمال بار افقی ممکن است باعث ایجاد ممانهای در سازه شود.

۳-۴-۲ انواع سیستمهای مهاربندی

یک قاب فولادی به روشهای زیر در برابر نیروی افقی و جانبی مقاوم می‌شود.

۱- سیستم صلب:

سازه فولادی با استفاده از اتصالات ممان‌گیر که شامل اتصالات صلب بین تیر و ستون می‌باشد و در اثر اعمال بار ممکن است تغییر شکل در این اعضا به وجود آید. در این سازه‌ها ممکن است اعمال بار اتصال مفصلی نیز وجود داشته باشد. برای به کارگیری از این سیستم احتیاج به یک جوشکار ماهر می‌باشد زیرا اگر بخواهیم که فقط از این سیستم در برابر بارهای جانبی استفاده کنیم سیستم مناسبی نمی‌باشد و حتماً باید جوش‌ها با دقت کامل انجام شود.

۲- سیستم بادبندی

یک قاب مثلث بندی شده به وسیله اعضای نور شده تشکیل شده است این اعضا بارهای افقی را به صورت نیروهای کششی یا فشاری به ستونی منتقل می‌کند به کار بردن سیستم بادبندی به همراه اتصالات صلب می‌تواند صلبیت را چند برابر کند.

۳- دیوارهای برشی

دیوارهای برشی به شکل دیافراگم‌های کم و بیش صلب و از جنس بتن ساخته شده، نیروی‌ها جانبی را به صورت برشی و خمشی انتقال می‌دهند این دیوار از بتن مسلح ساخته است.

۳-۴-۳ قابهای صلب

این قابها به گونه‌ای ساخته می‌شوند که برای ایجاد پایداری تعداد کافی اتصال صلب در آنها به وجود آمده باشد در این سیستم هیچ مهاربندی قطری در بین قابها وجود ندارد و دهانه‌ها کاملاً آزاد می‌باشد. با وجود این استفاده از قابهای صلب پر هزینه‌ترین راههای مهاربندی قابهای فولادی می‌باشد و این روش به عنوان آخرین روش پیشنهاد می‌شود سازه‌های صلب با دهانه‌های بلند بسیار انعطاف پذیرند و تغییر شکل‌های جانبی در این سازه‌ها بسیار زیاد می‌باشد این قابها ممکن است حالت‌های مختلفی داشته باشند فرم مستطیلی از عمده‌ترین اشکال آنها است که اجزای تشکیل دهنده آن به کمک اتصالات صلب و مفصلی به یکدیگر متصل شده‌اند.

۳-۴-۴ محاسبه تعداد قابهای صلب مورد نیاز

طراح اغلب با آن سوال مواجه است که چه تعداد از ستونهای ساختمان باید بصورت قابهای صلب مهاربندی شود در پاسخ بر این سؤال یک سازه فلزی را مثال می‌زنیم راه حل اول به وجود آمدن اتصالات صلب بین تمام تیرها و ستونهای موجود در ساختمان می‌باشد در این حالت تمامی اجزاء در انتقال بار جانبی مشارکت می‌کنند و فونداسیون از طراحی کامل برخوردارند. راه حل دوم استفاده از دو قاب صلب در جهت طولی است در این روش نیروی جانبی فقط به وسیله قابهای صلب تحمل می‌شود و سایر ستونها باریک و سبک می‌باشد فونداسیونها منفرد و با ضخامت‌های زیاد طراحی می‌شود.

۳-۴-۵ قابهای بادبندی

مؤثرترین و اقتصادی ترین روش مهاربندی ساختمان استفاده از قابهای مهاربندی شده به وسیله اعضای بادبندی است. از دیدگاه سازه‌ای قابهای بادبندی مانند طره‌های عمودی ثابت شده در یک پایه صلب می‌باشند.

در قابهای چند طبقه بادبندی با عرض کم، در اثر اعمال بارهای جانبی، تغییرشکل‌های بسیار زیادی به وجود می‌آید و همچنین عکس‌العمل‌های بسیار بزرگی در اعضای ضربدری و ستونها به وجود می‌آید در این حالت هر چه فاصله بین ستونهای قاب بادبندی کمتر شود این نیروها بیشتر می‌شود در بادبندگانی که کل عرض ساختمان را می‌گیرند نیروی اعضای بادبندی بسیار کمتر و تغییر شکل‌های سازه کمتر می‌باشد سختی قابهایی که دارای مهاربندی لاغر می‌باشند می‌تواند به وسیله اضافه کردن اعضای قطری افزایش یابد. این اعضای قطری به ستونهای بیرونی ساختمان متصل شده و موجب کاهش تغییر مکانهای افقی می‌شود با اضافه کردن این اعضا محدودیت‌هایی در نقشه‌های معماری و نمای ساختمان به وجود می‌آورد در ساختمان‌های بلند مرتبه با ایجاد یک شبکه مهاربندی افقی در بالاترین طبقه ساختمان می‌توان اثر مشابهی را مانند مورد قبلی به وجود آورد و سختی این ساختمان را به میزان قابل توجهی افزایش داد.

۳-۴-۶ طبقه بندی قابهای بادبندی بر روی پلان

مهاربندی عمودی لازم است حداقل در دو جهت بر روی پلان ایجاد شود این مهاربندی‌ها موانعی در درون سازه به وجود آورده و آزادی طراحی درونی را از بین می‌برند

اگر مهاربندی در داخل ساختمان ایجاد شود لازم است یک سری دیوار دائمی در ساختمان به وجود آید.

۳-۴-۷ طبقه‌بندی سیستم بادبندی ارتفاع

یک روش طبقه‌بندی قرار دادن پانلهای مهاربندی شده به صورت عمودی بر روی یکدیگر می‌باشد پانلهای مهاربندی شده می‌توانند در طبقات مختلف مکانهای گوناگون قرار گیرند در این سیستم نیروهای افقی از طریق سقفهای صلب منتقل می‌شود. جهت توزیع بار در روی فونداسیون می‌توان از دیوارهای حائل، در روی تراز پی استفاده کرد. سیستم دیگری برای مهاربندی استفاده از بادبندهای نصب شده در تمام دیوارهای خارجی ساختمان می‌باشد.

۳-۴-۸ تأثیر سیستم مهاربندی عمودی بر روی فونداسیون‌ها

ستون‌ها در اطراف قابهای بادبندی شده هم تحت اثر نیروی وارد شده از طرف سقف می‌باشند و هم بارهای ایجاد شده در بادبندها را منتقل می‌کنند. بار سقف در ستونها نیروی فشاری ایجاد می‌کنند ولی در اثر اعمال بار جانبی در ستونهای اطراف قاب بادبندی نیروهای کششی و فشاری ایجاد می‌شود. بنابراین در اثر اعمال بار جانبی در ساختمان نیروی فشاری کاهش می‌یابد. که در این صورت نیروی کششی بسیار زیادی در بادبند به وجود آمده و باعث می‌شود فونداسیون از جای خود کنده شود بنابراین توصیه می‌شود که در دهانه‌های کوچک

در اطراف از بادبند استفاده نشود و یا در صورت استفاده از بادبند باید فونداسیون به مقدار کافی سنگین شود و یا بصورت نواری و با شکلی طرح شود در کارگاه کارآموزی برای حل این مشکل دور تا دور ساختمان را به وسیله دیوار برشی در ۲ طبقه پارکینگ و هم کف مهاربندی کردند.

۳-۴-۹ بادبند X شکل

در کارگاه از دو نوع بادبند استفاده شد یکی بادبند X شکل بود و دیگری بادبند V شکل برای ساخت بادبند X شکل ورقه‌هایی را به عنوان ورقه‌های اتصال که به شکل یک مربعی که در یک ضلع خود برش خورده به وسیله دستگاه برش می‌بریم این ورقه‌ها همگی باید محاسبه شده باشند بعد این ورقه‌ها را در چهار گوشه قاب فلزی به ستون‌ها جوش می‌دهیم جوش این ورقه‌ها به صورت سربالا می‌باشد که جوش مشکلی می‌باشد باید دقت شود که ورقه‌های اتصال همگی در جای خود جوش داده شود و گر نه باعث ایجاد ممان در ستون و عضو بادبند می‌شود.

برای ساخت اعضای قطری از دو نبشی استفاده شده این دو نبشی از داخل به هم وصل کرده و بصورت یک قوطی درآورده و بین آنها به وسیله ورق‌های جوش می‌دهند دلیل استفاد از این حالت افزایش طول جوش و در نتیجه مقاومت بیشتر می‌باشد.

در محل اتصال دو عضو قطری را به وسیله ورقی که به کانکشن پلیت معروف است جوش داده می‌شود این ورق مستطیل است و باید ابعاد آن محاسبه شود این ورق را هم بصورت طولی و هم بصورت قطری در محل اتصال قرار می‌دهند.

از مواردی که باید در ساخت بادبند X شکل به آن توجه کرد در قرار گرفتن بادبند در محور ورق‌های اتصال می‌باشد در غیر اینصورت این امر باعث ایجاد ممان در عضو بادبند می‌شد باید به نکته اشاره شود که نباید تمام عضو را به طور سراسری جوش داد زیرا این کار باعث می‌شود اگر ترکی در جوش باشد تا انتهای محل جوشکاری این ترک ادامه پیدا کند.

برای حل این معضل می‌توان جوش را به صورت زیگزاکی در بالا و پائین انجام .

۳-۴-۱۰ بادبند V شکل

این بادبند نیز از صفحات اتصال و اعضای قطر تشکیل یافته است برای ساخت این بادبند به وسیله دستگاه برش صفحات اتصال را برش می‌دهیم که این صفحات به شکل مستطیل می‌باشند و در بالا تقریباً در وسط به تعداد ۲ تا و در پائین و چسبیده به ستون می‌باشد این ورقها نیز باید در مرحله محاسبات محاسبه شده و به اندازه محاسبه شده بریده و در جای خود درست جوش داده شوند جوش در صفحات بالائی به صورت گوشه می‌باشد در صفحات پائین به صورت جوش از بالا به پائین و همچنین جوش گوشه به تیر و ستون متصل می‌شود این صفحات باید حتماً در وسط پهنای ستون و وسط بال تیر جوش داده شود بعد از آن نوبت به ساخت اعضای قطری می‌باشد که ساخته شده از دو نبشی می‌باشد و به این صورت عمل می‌کنیم یک نبشی را به یک طرف صفحه اتصال جوش می‌دهیم و بعد از آن نبشی دیگر را موازی لب به لب با نبشی دیگر در طرف دیگر آن جوش می‌دهیم در بین دو نبشی نیز می‌توانیم از ورق‌های کوچکی بین آنها برای اتصال بهتر استفاده کنیم نکته ای که باید به

آن توجه شود این است که اعضای قطری حتماً باید از وسط صفحات آن عبور داده شود علت اینکه دو نبشی از داخل به هم جوش داده می‌شود اینست که طول جوش بیشتر شود و در برابر نیروهای جانبی مقاومت بیشتر از خود نشان دهید.

در بالای بادبند در روی تیر و بین صفحات اتصال برای جلوگیری از تغییر شکل تیر و جلوگیری از پیچش از استیفر استفاده می‌کنیم این استیفرها را در دو طرف و به فواصل مساوی در روی تیر جوش می‌دهیم .

۳-۵ دیوار برشی

طبق محاسبات و نقشه‌های اجرائی در محل اتصال دیوار برشی با ستون یکسری برش‌گیر طراحی شدند و اجرا گشتند دیوار برشی دور تا دور ساختمان در دو طبقه پارکینگ و هم کف قرار دارد برش‌گیرها عبارتند از یکسری از ضایعات آهن که به اندازه‌های مساوی در حدود ۵ × ۱۰ سانتی متر بریده شده که در فواصل مساوی و در بعدی از ستون که با دیوار برشی تماس دارد جوش داده می‌شود. هدف از اجرای این برشگیرها درگیر کردن مناسب بتن دیوار برشی با ستون‌های مرکزی ساختمان و انتقال کامل نیروهای زلزله به دیوار برشی

می‌باشد بعد از اجرای برش گیرها میلگردهای طولی با رعایت طول مناسب به میلگردها قبلی که از میلگردهای سقف می‌باشد توسط سیم مفتولی ۱/۵ بسته و در جای خود قرار گرفت این میلگرد در گوشه به تعداد بیشتری استفاده می‌شود زیرا کشش در این نواحی بسیار می‌باشد و باید این نقاط تقویت شود. بعد از بستن آرماتورهای قائم نوبت به بستن آرماتورهای افقی رسید بدین ترتیب که پس از بستن دو و سه ردیف آرماتورهای افقی توسط سیم مفتولی ۱/۵ به آرماتورهای قائم یک آرماتور افقی در بالا بسته می‌شود که به آن شابلون می‌گویند چرا که به هنگام بستن آرماتورهای قائم باید مربع بودن شبکه آرماتورها کنترل و رعایت شود تا در اثر خطای دید از پائین آرماتورهای قائم کج بسته نشده و شبکه آرماتورها نافرمانی و نامنظم نشود بعد برای مقابله با کشش در دیوار برشی در قسمتهای گوشه بالا و پائین به وسیله میلگردها بریده شده‌ای که با مفتول به شبکه آرماتور وصل می‌شود تقویت می‌شود .

۵-۱ انواع قالب‌های دیوار

دسته مهمی از قالب‌های قائم، قالب‌های دیوار می‌باشد. از نظر شیوه ساخت و استفاده

قالب‌های دیوار به صورت زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- قالب‌های سنتی؛ ۲- قالب‌های پانلی (مدولار)؛ ۳- قالب یکپارچه (ویژه)؛ ۴- قالب بالا

رونده؛

۱- قالب‌های سنتی دیوار

صفحه رویه این قالب‌ها معمولاً از الوارهای چوبی به ضخامت ۱۵ تا ۲۵ و عرض ۱۵۰ تا ۲۰۰ میلی‌متر ساخته می‌شود و پشت بندهای قائم و افقی آنها چهار تراش‌های چوبی می‌باشند. الوارهای صفحه رویه معمولاً به کمک میخ به چهار تراش‌های قائم متصل می‌شوند. پشت‌بندهای افقی نیز به طور موقت با میخ به پشت‌بند قائم متصل می‌شوند و پس از واداشتن قالب دیوار، دو پشت بند افقی متقابل به کمک بولت و یا سیم نجاری به هم بسته شده و محکم می‌شوند.

نکته مهم در مورد قالب‌های سنتی این است که هندسه آن به طور خاص منطبق بر هندسه قطعه‌ای است که برای آن ساخته می‌شود و بعد از قالب‌برداری معمولاً باید تحت تعمیر قرار گیرد و یا هندسه آن برای انطباق با قطعه دیگر کاملاً بهم بخورد. این قالب‌ها معمولاً در پای کار ساخته شده و وا داشته می‌شوند. تعداد تکرار آنها محدود بوده و مهمترین مزیت آن ساخت آسان آن به کمک گروهی قالب ساز نجاری است و معمولاً گروه قالب بند، تخصص ساخت و تعمیر و نصب قالب را نیز به عهده دارد.

۲- قالب‌های پانلی دیوار

زمان زیادی که بابت ساخت و یا ایجاد تغییرات در قالب‌های سنتی صرف می‌شد. پیمانکاران کارهای بتنی را به فکر ساخت پانل‌های پیش ساخته انداخت که جفت و جور کردن آنها به یکدیگر ساده بوده و با اتصال قطعات مختلف آنها به یکدیگر، می‌شد هندسه مورد نظر را حاصل نمود. اولین سری قالب‌های پانلی، عبارت بود از پانل‌هایی با رویه چند لایه که توسط کلاف و پشت بند چوبی تقویت می‌شد. این پانل‌ها غالباً توسط گروه‌های نجاری در پای کار ساخته می‌شد، لیکن مونتاژ و واداشتن آنها بر عهده گروه نصاب قرار داشت. بدین طریق اولین تجربه در تفکیک وظایف گروه‌های قالب ساز و نصاب قالب شکل گرفت. بعدها ساخت پانل‌ها به صورت تولید کارخانه‌ای در آمد و بدین ترتیب استفاده از مصالح دیگر به جای چوب در ساخت پانل‌ها مورد توجه قرار گرفت که انواع متداول آن به شکل زیر است:

الف- پانل با رویه چند لایه و کلاف و پشت‌بند فلزی یا آلومینیومی

ب- پانل با رویه و کلاف و پشت بند فلزی (پانل تمام فلزی)

پ- پانل‌های آلومینیومی

نکته مهم در استفاده از قالب‌های پانلی درزبندی بین پانل‌ها است که باید به دقت انجام

شود.

۳- قالب‌های یکپارچه دیوار

در صورتی که قطعه‌ای با هندسه ثابت ولی با تکرار زیاد داشته باشیم، بهتر آن است که برای آن قالب یکپارچه ساخته شود. در چنین حالتی علاوه بر افزایش سرعت قالب‌بندی و قالب‌برداری، نمای بتن نیز با توجه به حذف درز بین قالب‌ها، کاملاً یکدست و یکپارچه حاصل می‌گردد.

۴- قالب‌های بالارونده

در صورت که ارتفاع دیوار بنا به هر علتی بلند باشد، دیوار باید به صورت مرحله‌ای اجرا گردد. هر مرحله اجرای دیوار را «لیفت» گویند. در اجرای سنتی برای اجرای مراحل مختلف دیوار بر روی هم، لازم است دو طرف دیوار داربست بندی گردد. در شیوه مدرن قالب‌بندی، با ابداع قالب بالارونده، قالب هر مرحله به مرحله قبلی متکی شده و قالب همانند یک صخره نورد به سمت بالا صعود کرده و مراحل فوقانی دیوار را به اجرا در می‌آورد، بدون اینکه نیاز به داربست جانبی داشته باشد.

در این حالت در حدود ۵۰ تا ۷۰ سانتی‌متری از بالا، سوراخی در دیوار کار گذاشته می‌شود. قالب توسط جرثقیل بلند می‌شود و پای آن در سوراخ مذکور توسط بولت محکم می‌شود و قالب توسط جک در وضعیت شاقول تثبیت می‌شود. سوراخ لیفت اول در لیفت دوم نیز ایجاد می‌گردد تا در اجرای لیفت سوم مورد استفاده قرار گیرد. عنوان سکوی زیر قالب هم به عنوان تکیه گاهی برای قالب است و هم از آن به عنوان سکویی برای پرسنل قالب بند و بالاخره لکه‌گیری لیفت پایین استفاده می‌شود.

۳-۵-۲ بتن ریز دیوارهای برشی

پس از بستن شبکه آرماتورها و قالب بندی نوبت به بتن ریزی دیوار برشی بود. بتن در خود کارگاه توسط یک مخلوط کن بتن به ظرفیت ۳۵۰ کیلوگرم ساخته شد و در محل ریخته شد. شن مورد نیاز از نوع فندوقی بود و ماسه نیز از داخل چاه قدیمی ساختمان که بدون گرد و خاک بود تهیه شد و نوع سیمان از درجه ۲ بود چون ویبره کردن مشکل بود با استفاده از روان کننده بتن را روان کردند تا بتن متراکم شود و در همه جای شبکه قرار گیرد پس از ۲ روز قالبها را باز کردند. بعد از باز شدن قالبها در قسمتهای که بتن نفوذ نکرده بود یا در جاهائی که دانهها جدا شده بودند را به وسیله چسب بتن تعمیر کردند.

۳-۶ سقف

در یک ساختمان چند طبقه سقف عامل جدائی طبقات می باشد علاوه بر انتقال بارهای افقی و قائم برای سقف باید پوشش لازم برای محافظت در برابر صوت، حرارت مرطوب در نظر گرفته شود به همین منظور لازم است از یک ساختار چند لایه ای در سقف استفاده شود.

- لایه اصلی که وظیفه انتقال بار را بعهده دارد (تیرها و دال سقف)

- لایه زیر سقف که بعنوان پوشش زیر سقف به کار می رود (سقف کاذب)

- پوشش روی سقف که با توجه به نوع کاربری ساختمان از چند لایه تشکیل شده است.

(کف پوش عایق).

از انواع سقفها می توان به سقفهای کامپوزیت، تیرچه بلوک، دال بتنی و طاق ضربی و غیره می توان استفاده کرد.

سقفی که در کارگاه استفاده می شود سقف کامپوزیت بود که یک سقف با سیستم مرکب بین بتن و فولاد می باشد برای ساخت سقف کامپوزیت تیرها که از انواع لانه زنبوری می باشند را به تیرهای اصلی جوش می دهند فاصله بین تیر آنها بین ۱/۵ تا ۲ متر می تواند باشد که در کارگاه فواصل را ۲ متر انتخاب کرده بودند و طول دهانه های تیرریزی شده نیز بین ۸ تا ۲۰ متر می باشد.

وقتی که تیرها را قرار دادند در روی آنها گل میخ جوش می دهند به دلیل اینکه گل میخ در بازار موجود نمی باشد از بریدن ناودانی به جای گل میخ اسفاده شده علت استفاده از گل میخ اتصال بین بتن و فولاد می باشد سقف در جهت عمود بر تیرها به فاصله ۲۵ سانتی متر میلگرد با قطر ۱۲ که کارشان انتقال نیرو به تیرها می باشد را قرار می دهند و بعد میلگردهای حرارتی را در جهت عمود بر میلگردهای اصلی با فاصله ۳۰ سانتی متر و با قطر ۱۰ قرار می دهند که کار این میلگردها مقابله در برابر نیروی کشش بتن و ترک روی سقف می باشد که این ترکها ناشی از فعل و انفعالات داخل بتن می باشد میلگردها را با سیم مفتول ۱/۵ به هم وصل می کنند.

وقتی که شبکه میلگرد آماده شد نوبت به بتن ریزی می باشد بتن توسط ماشین های حمل کننده بتن به محل آورده می شود و توسط پمپ بخش می شود قطر بتن چیزی در

حدود ۸ سانتی متر می باشد و این قطر کم باعث سختی و ویبره کردن بتن می شود ولی با این حال بتن حتماً باید ویبره شود بعد از ویبره کردن نوبت به صاف کردن سطح بتن می باشد که توسط کارگران و به وسیلهٔ ماله سطح بتن صاف می شود. از مزایای سقف کمپوزیت. سبک بودن این سقف، سریع بودن این سیستم و قالببندی راحت آن می باشد.

۳-۶-۱ قالببندی سقف

با استفاده از الوارهای چوبی و پایه‌هایی (رستک) چوبی که این الوارها را در ارتفاع مناسب نسبت به تیرهای زنبوری قرار می داد قالب بندی شروع شد الوارها در طول دهانه و به موازات تیرهای زنبوری قرار گرفت که زیر آنها مکعب‌های چوبی با پایه‌ها و در جهت عمود بر الوارها قرار می گرفت روی اینها توسط ورقهای حلبی سبک و صاف پر می شد و پیش از آماده شدن تمام سقف توسط پمپ بتن سقف و دیوار برشی همزمان اجرا می شد قالب‌های چوبی توسط میخ بهم وصل شد که پس از خشک شدن بتن سقف برای باز کردن آنها مشکلاتی وجود داشت و گاهی باعث شکسته و خراب شدن قالب‌های چوبی و الوارهای آن می شد قالب‌ها پس از ۲ روز آبدهی بتن و گیرش بتن باز شد.

۳-۷ دیوار بتنی

در محوطه رمپ پارکینگ به دلیل ضعف در دیوار همسایه قرار بر این شد که از دیوار بتنی به ضخامت ۶۰ سانتی متر در پایین و ۴۰ سانتیمتر در بالا استفاده شود برای همین منظور دیوار بتنی با فونداسیون طراحی گردید که این دیوار و فونداسیون به صورت متناوب اجرا شد قبل از اجرای این دیوار خاک به وسیله ابزار ساده و دستی از محل بیرون آورده شد و در فواصل مختلفی برای جلوگیری از ریزش دیوار همسایه که دیواری خیلی ضعیف و قدیمی‌ای بود نوارهایی از خاک باقی گذاشته شد و بوسیله تیرهای آهنی پشت‌بندی ایجاد گردید.

۳-۷-۱ فونداسیون دیوار

در طراحی این دیوار به دلیل وجود همسایه از طراحی پنجه دیوار صرف‌نظر شد و به خاطر همین پاشنه دیوار را خیلی بزرگ طراحی کردند برای قرارگیری فونداسیون یک سطح بتن مگر با ضخامت ۵ سانتی‌متر که بتن سبکی با عیار ۱۵۰ کیلوگرم می‌باشد را که کف فونداسیون ریختند این سطح برای ایجاد سطح صاف تشکیل شد بعد از ریختن بتن مگر شبکه میلگرد فونداسیون بسته شده برای اینکه میلگردها در فواصل خود قرار گیرند از فاصله دهنده‌ها استفاده می‌کند که این یک جسم پلاستیکی است که میلگرد در بالای آن قرار می‌گیرند و بعد از بتن ریزی در خود محل باقی می‌مانند .

بعد از میلگرد گذاری یک طرف فونداسیون را با قالب چوبی می پوشانیم یک سری میلگرد انتظار را برای ریختن بتن در مرحله بعدی بیرون قرار می دهیم در پشت میلگرد دیوار بوسیله نایلون یک سطح عایقی را برای عدم ورود آب به بتن و از دست دادن آب بتن قرار می دهیم.

بعد از قرار آرماتور گذاری فونداسیون بتن را با مصالح موجود با عیار ۴۰۰ کیلوگرم در ۳ مرحله می ریزیم و بعد از هر مرحله به وسیله وایبراتور وایبره می کنیم مقدار وایبره باید طوری باشد که تمام حباب های هوا را بیرون وارد و به حدی نباشد که آب بتن را جدا کند. به علت سرما هوا برای جلوگیری از یخ زدن بتن از ضد یخ استفاده شد برای استفاده از این ضد یخ باید به دستور العمل این ماده استفاده کرد تا خسارتی به بتن وارد نکند.

۳-۷-۲ رامکا

برای قالب بندی بتن دیوار برای اینکه بتوانیم تکیه گاهی برای قالب ایجاد کنیم از رامکا استفاده می کنند رامکا در حقیقت یک پاشنه می باشد که وسیله یک قالب چوبی به ارتفاع حداکثر ۳۰ سانتی متر که با میلگردهای دیوار بسته می شود ساخته می شود .

۳-۷-۳ دیوار بتنی

پس از سفت شدن فونداسیون نوبت به اجرای دیوار بتنی می‌رسد. این دیوار نیز گوشه پائین و بالا آن دچار ضعف می‌باشد در نتیجه به میلگرد بیشتری نیاز دارد. پس از اجرای میلگردها به وسیله سیم آرماتور نوبت به قالب‌بندی این دیوار می‌رسد چون ارتفاع این دیوار ۶ متر می‌باشد قالب بندی به صورت بالا رونده است در طراحی این دیوار شیبی در حدود ۲٪

قرار داده شده است تا سنگینی دیوار را تحمل کند و به مرور زمان این دیوار صاف شود این دیوار در معرض دید قرار دارد باید به وسیله الوارها ۳ متری که درز ندارد قالب بندی شود.

قبل از قالب بندی در قسمت انتهائی دیوار به وسیله نوار لاستیکی داخل دیوار عایق

بندی می شود عرض این عایق نواری ۲۵ سانتی متر بوده و بین آرماتورها قرار می گیرد.

قالبها را قبل از نصب باید به وسیله روغن چرب نموده بعد از هر ۱/۵ متر قالب بندی که

بتن ریخته شده مرحله بعدی قالب بندی را انجام می دهند و در کل در سه مرحله قالب را

بالا می برند.

بتن ریزی در هر قسمت قالب بندی در سه مرحله انجام می شود و پس از هر مرحله باید

به وسیله دستگاه ویبراتور ویبره شود در هر مرحله ویبره زدن باید نوک ویبراتور در حدود

۱۰ سانتی متر که بتن قبلی فرو رود و با هم ویبره شوند این عمل باعث یکنواخت شدن بتن

می شود.

۳-۸ زهکشی

در قسمتی از دیوار بتنی که به دیوار همسایه چسبیده است بعلت وجود چاه دچار مشکل جمع شدگی آب در پشت دیوار وجود داشت به همین منظور باید به روشی این آبها را جمع و چاهی سرازیر می کردیم تا مشکلی برای دیوارمان به وجود نیورد. برای این منظور پشت و بین دیوار بتنی از یک لوله پلیکا که مشبک شده بود استفاده کردیم و این لوله را کاملاً در محل تماس با چاه قرار دادیم سپس روی این لوله را با شن و ماسه پوشاندیم و این لوله را به سمت چاهی هدایت کردیم.

در قسمتی از کارگاه نیز همین مشکل را با شدت بیشتر داشتیم که علاوه بر زهکشی از عایق رطوبتی نیز در آنجا استفاده شد .

۳-۹ میلگردها

بتن ذاتاً شکننده، مقاوم در فشار ولی ضعیف در کشش و فاقد شکل پذیری است. از طرف دیگر میلگردهای فولادی باریک علی‌رغم مقاوم بودن به کشش و کاملاً شکل پذیر بودن قادر به تحمل بارهای فشاری قابل ملاحظه نیستند میلگردها به دو صورت هستند آجدار و ساده نوع آجدار دارای اشکال مختلفی می‌باشد که آجها باعث افزایش چسبندگی و حذف لغزش بین میلگردها و بتن می‌شود و عملکرد آنها شبیه آج روی لاستیک است. میلگردهای فولادی صاف که اولین شکل میلگردها بوده‌اند در حال حاضر به عنوان دور پیچ ستون‌ها و میلگردهای درز انبساط کاربرد داشته و برای ساخت شبکه‌های میلگرد نیز استفاده می‌شود.

ترکیبات شیمیائی میلگردها باعث می‌شود که میلگردهائی با خواص مکانیکی مختلف داشته باشیم ولی نباید از خواص مکانیکی استاندارد دور شویم. خواص مکانیکی میلگردها عبارتند از: مقاومت تسلیم، مقاومت کششی، ازدیاد طول و خمش پذیری است. آرماتورها باید به روشی حمل و انبار شوند که دچار خمیدگی در خارج از صفحه شکل داده شده نگردند آنها نباید مستقیماً روی زمین انبار شوند. انبار کردن آرماتورهای فولادی در فضای باز باعث

زنگ زدگی آنها در بیشتر موارد می‌شود. مناسب بودن آرماتورهای زنگ زده موضوع بحث برانگیزها طی سال‌های گذشته بوده است مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که یک لایه نازک یا پوسته اکسیدی محکم به جای اثرات زیان‌آور بر روی چسبندگی بین فولاد و بتن عملاً باعث بهبودی خواص چسبندگی فولاد می‌گردد. هنگامی که آرماتورها به نحو بسیار بدی زنگ زده باشند، سطح مقطع عرضی ممکن است به میزانی کاهش یافته باشد که آرماتورها جهت استفاده مناسب نباشند این امر را می‌توان با تمیز کردن وزن نمودن یک قطعه از آرماتور جهت اطمینان از برآورده شدن مشخصات کنترل نمود. قبل از استفاده از آرماتورها برای تمیز کردن از پرس فلزی استفاده می‌کنند.

معمولی‌ترین طریقه بستن آرماتورها به یکدیگر استفاده از سیم آرماتوربندی است. معمولاً سیم نرم شده به قطر حدود ۱ تا ۱/۵ میلی‌متر مورد استفاده قرار می‌گیرد و حدود ۴/۵ تا ۷ کیلوگرم سیم به ازاء هر تن آرماتور مورد نیاز است. و به منظور جلوگیری از جابه‌جائی، آرماتورها در نقاط تقاطع به یکدیگر بسته می‌شود و نیازی به بستن سیم در هر تقاطع‌ها نمی‌باشد. بستن سیم‌های آرماتوربندی فقط به منظور نگهداری آرماتور قبل از بتن‌ریزی است و هیچ افزایش مقاومتی برای سازه ایجاد نمی‌نماید.

۳-۱۰ تست جوش

یک سازه فولادی را که مهندس معمار آن را ترسیم و مهندس محاسب آن را محاسبه می‌کند و با صرف هزینه بسیار بنا می‌کنند همگی به جوشکاری آن بستگی دارد چه بسیار ساختمانهائی که محاسبه دقیق شده آن ولی با بی‌دقتی جوشکار و عدم نظارت و استفاده از

استانداردهای فنی معمول و با کوچکترین زلزله‌ای، اعضای آن ساختمان از هم جدا شده و بر سر ساکنان آن خراب می‌شود.

هر چند که جوشکار ماهر باشد ولی یک اشتباه کوچک می‌تواند تمام محاسبات را بر هم بزند بنابراین لازم است که هزینه‌ای صرف تست جوش شود خوشبختانه بعد از زلزله غم انگیز بم آئین‌نام‌ای در شهرداری تهران تصویب شد که کارفرما با توجه به ارتفاع متراژ و کاربری ساختمان ملزم می‌کند که هزینه را بابت تست کردن جوش قرار دهند تا از اتفاقات ناگوار جلوگیری بعمل آید.

روش‌های گوناگونی برای تست جوش وجود دارد مانند عکس گرفتن، رد کردن اشعه، مواد نفوذی و غیره می‌باشد. در کارگاه کار آموزی از روش مواد نفوذی برای تست جوش استفاده می‌شد که قبل از اجرای این تست باید تمام گل جوش و ضایعات دو اطراف آن به وسیله دستگاه سنگ زن از بین برده شود و پس از آن با مواد نفوذی آزمایش جوش را انجام دهند پس بررسی‌های انجام شده عیوب جوش را مشخص می‌کند و بعد از آن به آن ضد زنگ می‌زنند.

۱۱-۳ ضد زنگ

فولاد در برابر عوامل جوی مانند رطوبت دچار خوردگی می‌شود همچنین در تماس با موادی مانند گچ نیز خورده می‌شود برای جلوگیری از پوسیدگی فولاد باید روی آن را با موادی بپوشانیم در کارگاه از سرنج استفاده می‌شود که یک ترکیب نارنجی رنگی می‌باشد و باید بعد از عملیات جوش به ستون‌ها و تیرها زده شود دلیل اینکه بعد از جوش از ضد زنگ استفاده می‌شود اینست که فولادی که در روی آن رنگ یا ضد رنگ دیده شده باشد در هنگام جوشکاری باعث عدم ایجاد قوس الکتریکی می‌شود.

۱۲-۳ شن و ماسه

در موقع انتخاب مصالح سنگی باید توجه داشت که دانه‌ها عاری از کلوخه و خاک و مواد آلی بوده و در مجاورت با یکدیگر فعل و انفعالات شیمیائی نداشته باشند برای تهیه بتن مناسب ابتدا باید قطر درصد مناسبی از هر دانه را تعیین نموده برای اینکار وزن معینی از مخلوط شن و ماسه را که نماینده کلیه شن و ماسه مورد مصرف باشد انتخاب نموده و آن را روی غربالهائی با سوراخهای متفاوت ریخته و مقدار باقی مانده روی هر الک را وزن نموده درصد آن را نسبت به وزن کل اولیه تعیین می‌نمایند. سپس اطلاعات بدست آمده را روی منحنی دانه‌بندی می‌برند. شن و ماسه مورد مصرف برای بتن‌ریزی می‌تواند شن و ماسه

شسته و یا شن و ماسه رودخانه باشد شن و ماسه رودخانه‌ای گرد گوشه بود و قبل از مصرف باید حتماً شسته شود تا خاک داخل آن جدا گردد ولی شن و ماسه شسته تیز گوشه می‌باشد و ابعاد آن مطابق دلخواه تهیه گردیده و فاقد خاک بیش از اندازه است.

در کارگاه شن مورد نیاز از بیرون تهیه می‌شد ولی برای تهیه ماسه کار راحت‌تری در پیش بود و هزینه کمتری بابت آن پرداخت می‌شد زیرا در حین خالی کردن چاه قدیمی ساختمان به ماسه‌ای برخوردند که فوق العاده تمیز و عاری از هر گونه خاک و آلودگی و مناسب برای تهیه بتن بود و برای ساخت بتن دیوارهای برشی و فونداسیون دیوار بتنی از این ماسه استفاده شد.

۳-۱۳ سیمان

جهت تأمین نیازهای مشخص شده در پروژه‌های مختلف، انواع متفاوت سیمان در دسترس می‌باشد معمولی‌ترین سیمان مورد استفاده نوع یک است، انواع ۲ و ۳ و ۴ و ۵ به منظور جوابگوئی به نیازهای خاص از جمله مقاومت در مقابل سولفات و توسعه حرارت کم در نظر گرفته شده‌اند مقاومت ۲۸ روزه بتن ساخته شده با این سیمان‌ها معمولاً پایین‌تر از مقاومت نظیر بتن ساخته شده با مقدار یکسان در سیمان نوع ۱ می‌باشد ولی مقاومت‌های سنین بعدی با نوع ۱ برابر است سیمان نوع ۳ سیمان زودگیر، معمولاً برای حصول مقاومت

فشاری ۷ روزه قابل مقایسه با مقاومت ۲۸ روزه بتن با سیمان نوع ۱ ساخته شده سیمانی که در کارگاه مصرف می‌شود عمدتاً از نوع ۲ بود

کارآئی مخلوط بتن بستگی به مقدار ریزی و ترکیبات سیمان مصرفی در آن دارد مخلوط‌های خیلی کم مایه بسیار چسبنده هستند. در برخی موارد ممکن است که مدت مورد نیاز برای کارآئی مناسب قبل از سخت شدن تأمین نشود. اعتقاد بر این است که سخت شدن زودرس یا گیرش کاذب ناشی از گچ ناپایدار در سیمان در اثر دماهای زیاد آسیاب کردن در روند تولید سیمان می‌باشد معمولاً برگرداندن مجدد مخلوط به کارآئی اولیه بدون افزودن آب اضافی امکان پذیر است عمل دوباره مخلوط کردن پس از گیرش کاذب از سفت شدن بتن تا زمان شروع گیرش واقعی و مرحله سخت شدن جلوگیری می‌کند. اگر سیمان مصرفی از نظر نسبت اختلاط با ویژگیهای تولیدی نامناسب باشد باعث یک گیرش ناگهانی به همراه آزاد سازی محسوس حرارت می‌شود چنین وضعیتی دائمی بوده، نمی‌توان با مخلوط کردن بعدی یا بهم زدن آن را بهبود بخشید.

برای جلوگیری از نفوذ رطوبت به کف اتاقها و سالنها شن و ماسه کوبیده شده به ضخامت حداقل ۱۵ سانتیمتر سنگهای درشت با قطر تقریبی ۵ سانتی متر می‌ریزند. این لایه با توجه به فضای خالی بین سنگها مانع صعود نم به طبقات بالاتر می‌گردد. درشتی دانه های بلوکاژ هر چه بالاتر می‌آید کوچکتر می‌شود بطوریکه در آخرین لایه درشتی دانه‌ها در حدود یک میلیمتر می‌شود کف پارگینگ که با زمین در تماس بوده به وسیله سنگهای درشتی که از باقیمانده مصالح والک بوده پوشیده شد.

۳-۱۵ دیوار چینی

برای جداسازی قسمتهای مختلف ساختمان و اجرای نقشه معماری و همچنین تحمل بار ناشی از ساختمان و انتقال آن به زمین از دوبار استفاده می‌شود برای ساخت دیوار از دو مصالح عمده استفاده می‌شود که یکی آجر می‌باشد و دیگر ملات مناسب در زیر توضیحاتی در مورد آجر می‌آوریم.

۳-۱۵-۱ آجر

عموماً آجر ساخته شده است از گل رس و به همراه ماسه و آب که آن را با قالب و پس از خشت زنی در کوره می‌پزند و خشک می‌کنند و به مصرف می‌رسانند.

آجرها انواع مختلفی دارند که می‌توانند به آجر فشاری یا بهمنی. آجر ۳ سانتی آجر

قزاتی، ختائی و غیره اشاره کرد.

اصولاً در کارگاه به آجری که کامل نباشد پاره می‌گویند. به $\frac{3}{4}$ آجر سه قد و به آجر $\frac{1}{2}$

نیم و به $\frac{1}{4}$ آجر چارک و به کوچکتر از آن کلوک می‌گویند اگر آجر را از قد به دو قسمت

تقسیم کنیم به آن قلمدانی و اگر از ضخامت به دو قسمت تقسیم کنیم به آن لاپه می‌گویند.

۳-۱۵-۲ ملات

ملات ماده چسبنده ای است که بین دو قشر از مصالح ساختمانی قرار گرفته و آن دو

قشر را به خود می‌چسباند ملات یکی از مهمترین مصالح مصرفی در ساختمان است که در هر

جای ساختمان به شکل های مختلف مصرف می‌شود.

ملات باید دارای خواص زیر باشد:

- ملات باید دارای خاصیت چسبندگی باشد
- از نظر تحمل بار قدرت ملات باید حداقل مساوی مصالحی باشد که در بین آنها قرار می‌گیرد. زیرا در غیر اینصورت ارزش مقاومت مصالح مصرفی را پائین می‌آورد.
- ملات باید به صورت ارزان و فراوان در دسترس باشد.
- ملات باید خاصیت شکل پذیری داشته و بخوبی روی دیوار پهن شده و سطح صافی ایجاد نماید در کارگاه برای اجرای دیوار از ملات ماسه سیمان استفاده می‌شد که این ملات مرغوبترین ملات در ساختمان می‌باشد باید با ماسه شکسته و یا ماسه رودخانه‌ای کاملاً شسته تهیه شود. مقدار سیمان مصرفی در این نوع ملات بین ۳۰۰ الی ۶۰۰ کیلوگرم در متر مکعب می‌باشد نظریه اینکه سطح مخصوص سیمان به علت ریزی

دانه از سطح مخصوص شن و ماسه بیشتر است و از طرفی سیمان باید در تمام دانه ها قرار گرفته و باعث چسبیدن آنها به یکدیگر بشود مقدار سیمان مصرفی در ملات بیشتر از مقوله سیمان مصرفی در بتن می باشد قطر ملات مصرفی در بین آجرها چیزی در حدود ۲ میلی متر می باشد.

۳-۱۵-۳ نحوه اجرای دیوار چینی

بعد از اتمام سقف تصمیم بر پیاده کردن نقشه های معماری و دیوار چینی شد به همین منظور بنا ابتدا با ریسمان کشی بین ستونها و با استفاده از گونیا عمود بودن و ریسمان ها را بررسی کرد و کجی های موجود را با قرار دادن تکه چوبها پشت ریسمان ها بر طرف نمودند.

بعد از ریسمان کشی یک ردیف آجر فشاری را که قبلاً کاملاً زنجاب کرده، بودیم در جای خود قرار داده و پس از آن به وسیله شمشه که وسیله ای برای صاف در آمدن دیوار و جلوگیری از خطای کج رفتن دیوار استفاده کرد برای شمشه گیری به این ترتیب عمل می کند که شمشه را شاقولی کرده و بعد با ملات گچ آن را به سقف و کف می چسبانند.

دیوارهای داخلی ساختمان از نوع بلوک بود که این دیوارها نقش جدا کننده را داشته و ضخامت آنها ۷ سانتی متر بود در جاهائی که بادبند بود دو لایه آجر چیده می شد بین این دو لایه ها بادبند محبوس می شود .

از مواردی باید در آجرچینی رعایت شود اینست که آجرهای فشاری حتماً باید زنجاب شوند و دلیل این امر اینست که در صورت عدم زنجاب به هنگام تماس آجر با ملات ماسه

سیمان آب ملات را جذب می کند و ملات پوک و خشک می شود بدون اینکه آجر تحت فشار آجرهای بعدی یا وزن خودش در ملات فرو رود و آجر روی یک آجر روی یک سطح صاف و خشک از ملات قرار می گیرد بهمین دلیل می توان حتی بعد از آجر چینی با ضربه زدن به آجر آنرا کامل از دیوار خارج کرد در صورتیکه زنجاب کردن باعث می شود که مقداری آب در آجر باقی بماند که حتی به فعل و انفعالات سیمان ملات هم کمک می کند.

دیگر مواردی در مورد آجر چینی باید رعایت شود عدم قرارگیری درزهای ردیف بالائی آجرچینی در ردیف پائین همچنین در آجرچینی ملات را فقط در سطح ردیف آجر می ریزد و در بندهای قائم نمی ریزند.

این آجرها که از پخته شدن مخلوط آهک و سیلیس به همراه سیمان در دما و فشار بالا است یک محصول سبک ، محکم و عایق می باشد . از مزایای این بلوکهای اتصال آسان ، ابعاد دقیق بلوک استفاده از ملات کم برای چسباندن .سرعت در کار و بی نیازی از گچ و خاک و... می باشد.

برای پیوند زدن دو دیوار به صورت عمود از این روش استفاده می‌شود بدین طریق یک

رگ در میان تقریباً قدری کمتری از $\frac{1}{8}$ طول آجر را به صورت زبانه از انتهای دیوار بیرون کار

می‌گذارند و دیوار بعدی را با آن قفل و بست می‌کنند.

۳-۱۵-۵ لاریز

چنانچه چیدن کلیه قسمت‌ها یک دیواره با همدیگر ممکن نباشد یا طول دهانه دیوار زیاد

باشد بهتر است آنرا با سطح شیب‌داری چند تا با دیوار بعدی قفل و بست شده و به صورت

یکپارچه در بیاید به این طریق دیوار چینی لاریز می‌گویند.

۳-۱۶ توری زدن اعضای فولادی

بعضی از اجزای فولادی مانند بادبندها و قسمتی از ستون در دیوار محبوس می‌شوند و در

آخر باید به وسیله گچ خاک اندود شوند و از آنجائیکه گچ عامل خورنده‌ای برای فولاد

محسوب می‌شود در نتیجه باید از تماس مستقیم گچ با فولاد جلوگیری بعمل آوریم و چاره‌ای

نداریم جز اینکه به وسیله سیمان سطح فولاد را بپوشانیم بعد آن را با گچ و خاک اندود کنیم

از آنجائیکه سیمان نیز به فولاد نمی‌چسبد باید به وسیله‌ای این چسبندگی را ایجاد نمائیم

برای این منظور به وسیله توری ای این کار را انجام می‌دهیم .

۳-۱۷ گچ و خاک

برای ایجاد سطح صاف در روی دیوار قبل از انجام عملیات سفیدکاری از اندود گچ خاک استفاده می‌کنند.

گچ یکی از مصالح ساختمانی است که برای کارهای سفیدکاری و ملات و غیره کاربرد بسیاری دارد گچ از سنگ گچ طی حرارت دادن کار بدست می‌آید رنگ آن سفید است و ملاتی است بسیار تند گیر و باید بلافاصله بعد از ساخته شدن مصرف گردد قطر دانه‌های گچ در حدود ۰/۲ میلیمتر است و آنرا در پاکتهای ۴۰ تا ۵۰ کیلوئی و یا بصورت فله‌ای به بازار عرضه می‌کنند. گچ رطوبت را به سرعت می‌گیرد و در حدود ۱۰ دقیقه طول می‌کشد تا گچ خود را بگیرد و به علت ازدیات حجم تمام خلل و فرج سطح را پر می‌کند. خاکی که در ساختمان برای گچ و خاک، یا کاهگل مصرف می‌شود خاک رس می‌باشد. خاک رس مورد استفاده در ساختمان می‌باشد به صورت پولکی کروی و سوزنی می‌باشد خاک رس خالص سفید رنگ می‌باشد و به کائولین معروف است رنگ قرمز خاک رس بعلت وجود اکسیدهای آهن می‌باشد.

برای ساختن گچ و خاک خاک رس را الک کرده و با گچ مخلوط می‌نمایند. نسبت این مخلوط به این صورت است هر چه قدرت گچ بیشتر یا زودگیر تر باشد. به خاک بیشتری نیاز

دارد و معمولاً نسبت تقریبی این مخلوط ۵۰ درصد می‌باشد. پس از مخلوط کردن گچ و خاک در استانبولی که در آن آب می‌باشد تا مخلوط در تماس با آب باشد و به حالت خمیری درآید آنگاه آنقدر هم می‌زنند تا خمیری یکنواخت در آید و بعد فاصله شمشه‌گیری را با آن پر می‌کنند.

۳-۱۸ نصب پروفیل درب و پنجره

برای تهیه پروفیل درب از فولاد ورقی کاری شده استفاده شده و ضخامت این پروفیل چیزی در حدود ۱۲ سانتی متر بود و برای نصب آن از تسمه‌های فلزی در اندازه‌های کوچکی بریده شده بودند استفاده شد این تسمه‌ها را داخل دیوار قرار می‌دادند و بعد به پروفیل جوش می‌دادند.

به دلیل استفاده از بلوک در بالای در به ارتفاع ۰/۵ متر به دلیل سبکی این بلوک از نعل درگاه در بالای درها استفاده نشد.

برای پنجره‌ها نیز یک چارچوب مربع شکلی بمانند درب‌ها نصب شد تا پنجره‌ها را انتخاب

کنند و بعد نصب کنند.